

Franc Križnar

DON KOSTO SELAK, NOVI DOPRINOSI UZ NJEGOV ŽIVOTOPIS I BIBLIOGRAFIJU ŽUPNIK I GLAZBENIK DON KOSTO SELAK U DJELIMA HRVATSKIH I SLOVENSKIH AUTORA U POSLJEDNJEM DESETLJEĆU, UZ 50. OBLJETNICU NJEGOVE SMRTI I 125. OBLJETNICU ROĐENJA (2018.)

Sažetak

Otkad je prvi put objavljena kraća monografija o hrvatsko-slovenskom župniku i glazbeniku don Kostu Selaku, (Križnar F., *Loški razgledi*, 51/2004. Škofja Loka: Muzejsko društvo, 2005.), najviše su na njezinoj promociji i aktualizaciji učinili Hrvati. Kako i ne bi kad je njima ostavio sav svoj život i rad! U posljednje vrijeme, već nešto više od deset godina, opet su na redu, uz 50. obljetnicu don Kostine smrti i 125. obljetnicu rođenja (Sovra/Žiri, Slovenija, 23. kolovoza 1893. – Brezje/Slovenija, 12. lipnja 1968.). O njemu su pisali i objavljivali fra Stipica Grgat, Josip degl' Ivellio, Franc Križnar (Slovenija), Vinicije B. Lupis, Antonija Prišlič, Rina Tomelić, don Josip Vidas, Nina Vodopić, Sanja Žaja Vrbica (sve redom Hrvati). U Sloveniji su za to vrijeme, kad već spominjemo uspjehe Hrvata u prezentaciji života i rada don Kosta Selaka, objavljena samo dva djela o toj temi. Zato se opravdano pitamo što onda, uza sve ove svečanosti, na tu temu rade Slovenci i Žirovci? Puno manje ili gotovo ništa! Taman toliko da doznamo nešto uz ove obljetnice u 2018. godini, unatoč tomu što nam je ostavio više od 160 svojih glazbenih djela.

Ključne riječi: hrvatsko-slovenski župnik i glazbenik, fra Stipica Grgat, Josip degl' Ivellio, Vinicije B. Lupis, Antonija Prišlič, Rina Tomelić, don Josip Vidas, Nina Vodopić, Sanja Žaja Vrbica (svi iz Hrvatske), Franc Križnar (Slovenija).

Abstract

From then it has been appearing out mini monograph about the Croatian-Slovenian parish priest and musician Don Kosto Selak (Križnar, F., *Loški razgledi*, 51/2004. Škofja Loka: Muzejsko društvo, 2005), about his promotion and actuality reached mostly the Croats. Why not? Because K. Selak left them the whole own life and work. At the last time, the last ten years and over, they are on the turn by now actually his 50-years of death and 125-years of birth (Sovra/Žiri, Slovenia, August 23, 1893 – Brezje/Slovenija, June 12, 1968). By him were writing and publishing Stipica Grgat, Josip degl' Ivellio, Vinicije B. Lupis, Antonija Prišlič, Rina Tomelić, Nina Vodopić, Sanja Žaja Vrbica (all of them from Croatia) and Franc Križnar (from Slovenia). In Slovenia in that time were published only two works about the life and work of Don Kosto Selak and when we can show by all of these Croatian results. Therefore we justifiable ask ourselves what are at this time doing the Slovenians and the Žiris' inhabitants by all of these ceremonies? A lot of nothing! Scarcely then we can know by all of Don Kosto Selak's anniversaries in the 2018 year; that is in the opposition of more than Selak's 160 musician works.

Key words: the Croatian-Slovene parish priest and musician, Stipica Grgat, Josip degl' Ivellio, Vinicije B. Lupis, Antonija Prišlič, Rina Tomelić, Nina Vodopić, Sanja Žaja Vrbica (all of them from Croatia), Franc Križnar (Slovenija).

Umjesto uvoda

Župnik i glazbenik don Kosto Selak, alias Jernejko Sel(j)ak, rođen je 23. kolovoza 1893. u selu Sovra, općina Žiri u Sloveniji. Školovanje je završio u Dubrovniku i/ili Ljubljani, dok je u Dubrovniku zaređen za svećenika, pristupivši franjevačkom redu. Mladu misu pjevao je u Žirima (27. svibnja 1917.). O njegovu studiju glazbe (u Ljubljani i u Dubrovniku) nema podataka. U njegovoj, nažalost spaljenoj ostavštini, imali smo dokaze za oko 160 pohranjenih glazbenih djela, otisnutih ili u rukopisu. Od svega je ostalo samo 11 posvetnih radova (2 za glasove, 2 za jednoglasni i dvoglasni rad s orguljama, 5 mješovitih zborova a cappella i 2 muška zbora a cappella) te oko 150 crkvenih djela: jedno solističko (a cappella), 26 za soliste i orgulje, 13 jednoglasnih ili dvoglasnih djela uz orgulje, otprilike 101 djelo za mješoviti zbor s orguljama, 6 misa i djela za još dva mješovita zbora a cappella; među njima su istaknuti radovi: šestostavačna ciklička *Missa in S. Blassi* (1958.), *Tri pjesme nebeskoj majci* (1963.) i na kraju još ciklus od 4 brezijanske pjesme s naslovom *Pomozi Mariji* (1960-1968). Anali za ovih radova prikazuje skladatelja kroz analitičku muzikološku optiku: ritam, melodija, harmonija, boja = instrumentacija = orkestracija i oblik. Pošto se don Kosto Selak kroz svoj isključivo profesionalni svećenički rad mnogo selio, većinu života proživio je u Dalmaciji: u Orebiću, Cavtatu, Kuni, Janjini, Stonu, a zadržao se i umro u Brezju (16. lipnja 1968.), gdje je i pokopan. Iz svih ovih krajeva, i još nekih drugih tijekom godina 1926.-1939., redovito je pisao *Dopise*, koje su mu objavljivali *Crkveni glasbenik/Crkveni glazbenik*, *Pevec/Pjevač* i *Zbori/Zborovi* (svi u Ljubljani) na slovenskom jeziku.

Poslije objave mog prvog članka *Župnik in glasbenik don Kosto (Jer/nej/ko) SEL/J/AK*, *Svećenik i glazbenik don Kosto (Jer/nej/ko) SEL/J/AK*, za njega su se počeli zanimati i u Hrvatskoj, podjednako

Sl. 1
Slika don K. Selaka slikara Gabrijela Jurkića (1886.-1974.), ulje, 1935. (foto Darko Vrbica). Obj. u Vinicije B. Lupis & Sanja Žaja Vrbica, *Dubrovačka arkadija Gabrijela Jurkića (Anali Dubrovnik*, 54/2, 2016., str. 381)

Sl. 2 Don Kosto Selak na grupnoj slici (stoji prvi slijeva; a prvi zdesna / stoji/ slikar Ambroz Testen), g. 1931. u Kuni, obj. u *Zvona Delorite Velika Gospa* 2013., g. XVII-17/2013., br. 49, str. 6.

u crkvenoj i u glazbenoj struci. Zbog već spomenutog Selakova redovitog pisanja (s poluotoka Pelješca, iz Orebića, Cavtata, Kune, Janjine, Stona) za *Crkveni glazbenik* (u Ljubljani), neko se vrijeme dvojilo komu don Kosto zapravo kao župnik pripada. Sve ove dvojbe porekli su najvažniji arhivski dokumenti o njegovu rođenju i smrti. Istina je da je don Kosto Selak, zbog svoga dugogodišnjeg boravka i rada u Dalmaciji, bio i ostao zapečaćen u sjećanju Hrvata. S obzirom na ostvaren glazbeni opus, možda je bio i više Hrvat nego Slovenac! Opravdano! Zbog toga je don Kosto Selak sve vrijeme jednako prisutan u hrvatskoj i slovenskoj stručnoj literaturi, a posebno sada, kad obilježavamo 50. obljetnicu njegove smrti (Brezje, 12. lipnja 1968.) i 125. obljetnicu njegova rođenja (Žiri, 23. kolovoza 1893.). Baš zbog svega toga, ova dinamika kojom se don Kosto Selak javlja s hrvatske strane u ovo vrijeme, vrlo je opravdana.

¹ *Loški razgledi*, 51/2004. Škofja Loka: Muzejsko društvo Škofja Loka, 2005., str. 207-248.

14 HIMEN U ČAST DELORITI

Uglasbili hrvatski i slovenski skladatelji

IZDAO I POKLONIO U ZNAK ZAHVALNOSTI
PRESVETOJ DJEVICI ZA NJEZINU SVETU GODINU 1954

KOSTO SELAK
župnik u Janjini

Opalogačičas Franc Pintar - Ljubljana

Sl. 3 Naslovnica (Janjina, 1954.)

Sl. 4 Selak K., *Slava Deloriti* (14 HIMEN, Janjina 1954., str. 15-16)

Između Zagreba, Dubrovnika, Splita, Pelješca... o don Kostu Selaku

Do sada se don Kostom Selakom u Hrvatskoj najviše bavio Josip degl'ivellio (rođ. 1969. u Dubrovniku), koji inače živi i radi u Zagrebu. On je dirigent, skladatelj, pisac glazbenih knjiga i studija, organizator glazbenoga života, a u zadnje vrijeme dirigent nekoliko zborova u Zagrebu i izvan njega. Kao stručnjak za zborsku (crkvenu) glazbu, bio je 2016. godine imenovan glavnim koordinatorom kulturnoga programa Sveučilišta u Zagrebu, zatim savjetnikom za glazbu rektora Sveučilišta i dirigentom velikog Akademskog muškog zbora. Godine 2011. objavio je opširnu monografiju *In honorem sancti Blasii/Svetom Vlaha u čast: himne, mise i ostale skladbe u čast*

11. Slava Deloriti

Temporeno
Unisono

Kosto Selak

1. O lu-Ei zlahna Pe - ljškog kraja, lje - pša si ne-go an - de - la spaj
2. Svje - fi - slu Rome ki - la - mo žurno, ču - de - mi tvog nos po - zi - vje lik
3. Sa - modan braće skladno Ti tje - va, o - fa - mo, ta - mo svi - če - mo doč
4. Pa - cimo mi - ce ta - nje - nih gru - di, to - ni - mo su - ze, va - pi - mo svi:

svi - če nam zora čit - se - log ma - ja, (Maj - čit - et na - ja, po - moć nam doj!
la - du nam bi - je va - lo - vje buras, u - slisi, Go - spe, ba - lan naš kriš!
švo - go svo - ni - ka na - da nam sjeva, ši - fi nos tvo - ja ljubov i moć.
na da - ru hvati, na - ša Ti budi, i ko - če nas spasiš, ci - bo ne Ti!

Zbor
a tempo
mf

O De - lo - ri - to, o - stani s nama, ne - vje - re la - ši u - ni - ši nam!
mf

O De - lo - ri - to, o - stani s nama, ne - vje - re la - ši u - ni - ši nam!
ritard.

svetoga Parca, zaštitnika Dubrovačke biskupije i grada Dubrovnika.² U predstavljenoj tematici nije mogao zaobići Selakovu *Misse in honorem Sancti Blasii*, koja je inače u autorovu (= Selakovu), tisku izašla 1958. Skladba je, kao jedna od najpopularnijih misnih skladbi, pisana na latinskom i ciklična je; što je karakteristično za takvu skladbu. Obuhvaća šest stavaka s nazivima: *Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus, Benedictus* i *Agnus Dei*. Misa je komponirana za mješoviti zbor i orgulje. Autor (J. degl'ivellio) analizira svih šest stavaka iz objavljenog faksimila rukopisa (u nedostatku Selakove ostavštine, to je fra Kamilo Kolb, *Svetom Blažu biskupu i mučeniku*), a na kraju dodaje i

² Zagreb: Župa Velike Gospe Dubrovnik i Dubrovačka biskupija, 2010. na 494 stranice.

naslovnu stranicu tiska Selakove *Mise*.³ Na posebnome mjestu⁴ objavljuje još fotografiju i kratku bibliografiju don Kosta Selaka. Tako je Selak, među više ili manje poznatim hrvatskim, slovenskim i drugim autorima, predstavljen u ovom degl'Ivelliovu radu kao jedini Slovenac u „konkurenciji“ s imenima: Antonio Ravasio, Viktor Franz, Peter Griesbacher, don Pavao Matijević, Frano Lederer, Luigi Cervi, Blagoje (Benito) pl. Bersa, Arnaldo Furlotti, Ludomir Michal Rogowski, Anton Hlond Chlondowski SDB, fra Kamilo Kolb OFM, s. Tarzicija M. Fosić, Josef Vlach Vruticky, Luigi Picchi, p. Jean Marie Plum, Rade degl' Ivellio, o. Jordan (Nikolaj) Kunčić OP, Ljuboslav (Ljubo) Kuntarić, Nikša Njirić, Anđelko Klobučar, fra Izak Špralja, Margita Cetinić, fra Franjo Jesenović OFM, Josip degl' Ivellio in Blaženko Juračić. Ovih 25 skladatelja zapravo su napisali 25 skladbi u čast sv. Vlaha (Blažu), koje su pohranjene u arhivu dubrovačke katedrale. Među njima je jedini Slovenac don Kosto Selak. Na stranicama 398-437 objavljena je cjelokupna transkribirana i suvremeno notografirana Selakova *Misa*, koju je Josip degl'Ivellio popratio cjelokupnim prijevodom prve stranice.⁵ Iz ove redakcije očito je da je Selakova *Misa* komponirana za (običan) 4-glasni (SATB) *mješoviti zbor* i orgulje.

O ovoj degl'Ivelliovoj knjizi piše i Ana Dagelić na web-stranici,⁶ gdje je K. Selak samo spomenut, citiran između 25 autora.

Dosta točan i ujedno kratak članak, (kao geslo) o Jer(nej)ku Kostu Sel/j/aku, objavio je isti autor (J. degl'Ivellio) u *Lek-*

sikonu hrvatske crkvene glazbe.⁷ U njemu uglavnom dominiraju tvrdnje, koje preuzima iz članka F. Križnara,⁸ samo još navodi da su prilagođene pravilima za pisanje leksikoloških gesla. Ovaj doprinos objavljen je bez fotografije (don K. Selaka).

Slika K. Selaka objavljena je u časopisu *Zvona Delorite Velike Gospe*.⁹ Na njoj je grupa franjevaca s djecom. Ova fotografija mogla je nastati potkraj Prvog svjetskog rata kada je don K. Selak bio još student dubrovačke bogoslovije.

U još jednom od svezaka periodičkog časopisa *Zvona Delorite*¹⁰ autor Neven Fazinić rezimirao je tisak u godinama 1934. i 1941. gdje je don Kosto dvaput spomenut: »[...] Istog dana bio je inauguriran (u Trsteniku na Pelješcu; op. FK!) novi harmonij, što ga je našem župniku dobrohotno ustupio uz nisku cijenu vlč. don Kosto Selak, župnik Janjine [...]«. ¹¹ I još jedan takav primjer, koji spominje Selaka, nalazimo u izvješću iz Kune na Pelješcu: [...] Na koru je pjevao zbor, a na orguljama je svirao don Kosto Selak. Moramo napomenuti osobito novi školski zbor koji pod ravnanjem [...]«. ¹²

U članku *Dubrovačka arkadija Gabrijele Jurkića*, autora Vinicija B. Lupisa i Sanje Žaje Vrbice u *Analima Dubrovnika*¹², već je u uvodnom Sažetku citirano ovo: »[...] Slikar Gabrijel Jurkić (1886-1974) kontinuirano od 1910. do 1953. godine dolazi u Dubrovnik, a uz slikarske motive, na dubrovačkome području pronašao je brojne prijatelje i pokrovitelje. Pored već ranije detektirana prijateljstva s dobrotvorkom i amaterskom slikaricom Florom

³ Isto, str. 89-91.

⁴ Isto, str. 103.

⁵ Isto, str. 398. »Upravljajući iskrenim duhom kroz 25 godina, dalmatinsku župu Janjinu osjećajem velike radosti Bogu zahvalnim srcem hoteći hvalom urešiti zaštitnika župe, Misu u čast svetog Vlaha u harmoniziranom obliku Kosto Selak slaveći je izradio uz crkveno odobrenje – 1958.

⁶ V. <http://www.laudato.hr/Glazbena-scena/Sveci-i-glazba/Sveti-Vlaho-u-glazbi.aspx> (1. 7. 2017).

⁷ Zagreb: Izdavačka kuća Meridijani, 2011., str. 346.

⁸ Isto kao nap. 1.

⁹ Kuna: *Glasilo župe Uznesenja Marijina*, 2013., br. 49, str. 6. Don Kosta Selaka prepoznajemo na slici kao prvog (stojeći slijeva).

¹⁰ Kuna: *Glasilo župe Uznesenja Marijina*, 2016., br. 58, str. 20.

¹¹ Isto. Iz *Narodne svijesti*, god. XVI-16, br. 2, str. 2 (Dubrovnik, 23. svibnja 1934.).

¹² Dubrovnik, 54/2, 2016., str. 371-384.

Sl. 5 Naslovnica, koja se kiti mitrom dubrovačkoga biskupa Josipa Marčelića (1847.-1928.), biskupa u vremenu 1894.-1928. (Zagreb 2010.)

Jakšić i don Nikom Zlovečerom, arhivska građa i novinski članci otkrivaju nam da u Dubrovniku prijateljuje i sa slikarom Markom Rašicom, a od dvadesetih godina s don Kostom Selakom.¹³

»Velik broj Jurkićevih radova danas možemo naći u privatnim i crkvenim zbirkama na Pelješcu i Korčuli, a poveznica slikara Jurkića s tim područjem nesumnjivo je don Kosto Selak, prijatelj i sunarodnjak fra Ambroza Testena u Provinciji Svetog Jeromina, također velikog ljubitelja umjetnosti. Don Kosto Selak, filantrop, pomagao je mnoge mlade iz Janjine i okolice, a unutar franjevačkoga kruga pokroviteljski se odnosio i prema umjetnicima.

Don Kosto Selak (...) u Dubrovniku je prisutan od razdoblja pohađanja bogoslovije, od 1912. do 1916., zaređen je za podča-

¹³ Isto, str. 371.

MISSA IN S. BLASII SERVATORIS HONOREM

don Kosto Selak (1893.-1968.)

KYRIE

Moderato

S/A

T/B

ORGULJE

KY - RI - E E - LE - I - SON, KY - RI - E E - LE - I - SON,

KY - RI - E E - LE - I - SON, E - LE - I - SON, E - LE - I - SON, E -

MISSA IN S. BLASII SERVATORIS HONOREM - KYRIE, Janjina, 1958.
Redakcija: Josip degl' Ivello, Zagreb, 2008.

Sl. 6 Selak K., Kyrie (1. st. - početak Missae in S. Blasii/Misa u čast sv. Vlahu) u transkripciji i notografiji J. d'Ivello, Zagreb 2010., str. 399)

kona 1917., također u Dubrovniku, a iste godine postao je đakonom i prezbiterom u Dubrovniku. U razdoblju od 1924. u službi je kapelana u Kuni, zatim u Orebiću i Cavtatu, s kratkim razdobljem službovanja na Krku te u Blatu, a zatim je od 1933. do 1960. godine upravitelj župe Janjina.

Don Kosto Selak, Slovenac koji je isprva djelovao u Franjevačkoj provinciji Sv. Jeronima, a od 1931. kao dijecezanski svećenik Dubrovačke biskupije do 1960., zanimljiva je osobnost. Na glazbenom polju ostavio je traga skladanjem za crkvene zborove. Njegova glazbena djelatnost ostala je trajno zabilježena komponiranjem djela u čast Gospe Delorite, franjevačkog marijanskog svetišta u Kuni na Pelješcu i po skladanju mise u čast Sv. Vlahu. Njegova službena biografija ne otkriva osobu sklonu umjetničkom stvaralaštvu te stoga ni prijateljstva s umjetnicima. I sam obogaćen

umjetničkim senzibilitetom, družio se s Gabrijelom Jurkićem, također vezanim na franjevački red, koji je godinama dolazio kod njega na Pelješac. U razdoblju između dva rata i u poraću gotovo svakog ljeta vraćao je kod njega u Janjinu i ondje stekao brojne prijatelje, nastavljajući dolaziti na more te održavati ranije kontakte s poznatim i bliskim osobama i krajolicima. Također, ne smije se smetnuti s uma kako je Selakov sunarodnjak, subratim i prijatelj bio slikar fra Ambroz Testen pa se tako širi krug samozatajnih slikara sakralne tematike u vrijeme kada to nije bila preporuka za likovni uspjeh [...].¹⁴

Fra Stipica Grgat (iz Splita) utvrdio je (u lipnju 2017.):¹⁵ „[...] U prigodi Marijanske svete godine 1954. tiskana je i objavljena zbirka s 14 skladbi posvećenih Gospi Deloriti na Pelješcu¹⁶ koje su uglazbili hrvatski i slovenski skladatelji. Vrlo je zanimljivo da se za tako malo, ali značajno svetište za tu prigodu uspjelo animirati toliki broj autora. Druga je zanimljivost što su uz hrvatske angažirani i slovenski skladatelji. Nažalost, u svom istraživanju nisam uspio doći do konkretnih podataka tko je bio inicijator ovoga pothvata. U nedostatku pouzdanih izvora sve upućuje na to da bi glavni pokretač mogao biti Slovenac, svećenik, skladatelj i župnik u Janjini don Kosto Selak (1893.-1968.). Toga su mišljenja i sami mještani na Pelješcu. Selak je, naimе, dok je bio član Franjevačke provincije sv. Frana u Dubrovniku, više godina djelovao kao zborovođa u Kuni, a kad je na-

pustio Franjevački red i inkardinirao se u Dubrovačku biskupiju (1933.), punih je 27 godina kao dijecezanski svećenik obnašao službu župnika u susjednoj Janjini. Čitav je život ostao povezan sa svetištem i iskreni štovatelj Gospe Delorite. Kako se intenzivno bavio skladanjem, jedan je od skladatelja u spomenutoj zbirci. Konačno, on je pokrenuo tiskanje te zbirke koju je, kako sam kaže, izdao i poklonio u znak zahvalnosti presvetoj Djevici za njezinu svetu godinu 1954. [...].¹⁷ U njoj se nalazi pet skladbi (za mješovite zborove uz orguljsku pratnju) petorice više ili manje uglednih hrvatskih skladatelja (Franje Dugana, O. dr. Jordana Kuničića, Ive Čučkovića, Marka Kovačevića i O. Kvirina Orlića) te još devet skladbi sedmero slovenskih, opet više ili manje poznatih skladatelja (Antona Gruma x 3, Antona Jobsta, Lojze Mava, Stanka Premrla, Kosta Selaka /11. skladba: *Slava Deloriti*, str. 15-16/, Matije Tomca i Martina Železnika).¹⁸

Svećenika don Kosta Selaka u njegovoj se „drugoj domovini“ na poluotoku Pelješcu spominje još dan-danas: »[...] Don Kosto Selak je u svećeničko ruho spašavao nemoćne i nedužne mladiće od cijevi talijanskih okupatora [...].¹⁹

Već spomenuti S. Grgat tako, među ostalim, piše najprije o K. Selaku, a onda još o M. Tomcu: „[...] Vrlo je zanimljivo da se za toliko malo, a značajno svetište, za tu prigodu uspjelo animirati toliki broj autora. Druga je zanimljivost što su uz hrvatske angažirani i slovenski skladatelji. Nažalost, u svom istraživanju nisam uspio doći do konkretnih podataka tko je bio inicijator ovoga pothvata. U nedostatku pouzdanih izvora sve upućuje na to da bi

¹⁴ Isto, str. 381-384.

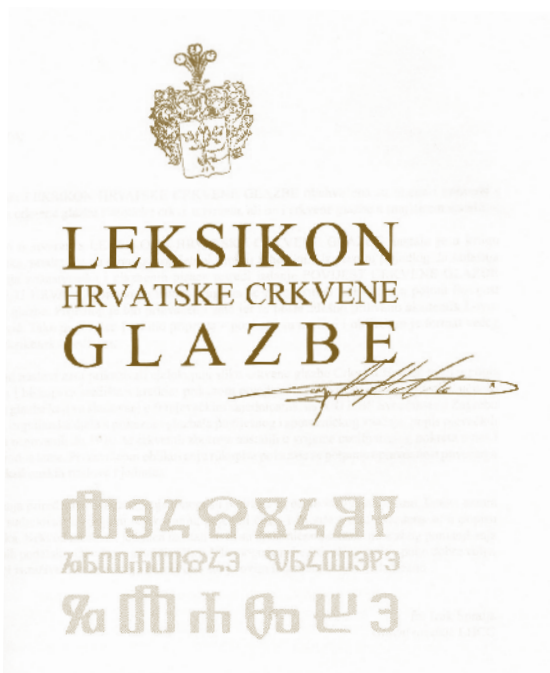
¹⁵ Pismo fra Stipice Grgata autoru (21. lipnja 2017.; čuva autor). Njegov referat s naslovom *Tko je skladao himnu Gospe od Anđela? V: Grad na gori*, list župe sv. Frane-Imotski, 39/2017., srpanj 2017., br. 1, str. 8-15 (Franjevački samostan, Imotski) i sažetak (= adaptacija, modifikacija) istog članka pod naslovom *Himna Slava Deloriti postala himnom Gospe od Anđela u Imotskom*; v: *Zvona Delorite*, L. XXI/2017., br. 61 (15. 8. 2017.), Glasilo Župe Uznesenja Marijina (Kuna), str. 13-16.

¹⁶ Križnar F. (2004.), LR, 51/2004., str. 223, uzastopan br. radova, 122 u Bibliografiji, gdje je nastala pogreška kod cit. naslova: umjesto i pravilno 14, stoji ondje 4.

¹⁷ Isto, str. 2.

¹⁸ 14 HIMEN u čast Deloriti. Uglasbili hrvatski i slovenski skladatelji. Izdao i poklonio u znak zahvalnosti presvetoj Djevici za njezinu svetu godinu 1954. Kosto Selak, župnik u Janjini. Opalografirao Franc Pintar-Ljubljana. Orig. hrani *Orglarska škola/Orguljaška škola* u Ljubljani.

¹⁹ Web-stranica <https://www.janjina.hr/zcg.php> (1. 7. 2017.).

Sl. 7 Naslovnica (Zagreb, 2011.)

Sl. 8 Don Kosto Selak (s ispravljenim imenom K. Selaka; op. FKI) u Leksikonu hrvatske crkvene glazbe (Zagreb, 2011., str. 346)

glavni pokretač mogao biti Slovenac, svećenik, skladatelj i župnik u Janjini don Kosto Selak (1893.-1968.). To mišljenje dijele i sami Pelješčani. Selak je naime, dok je bio član Franjevačke provincije sv. Frana u Dubrovniku, nekoliko godina djelovao kao zborovođa u Kuni, a kad je napustio franjevački red i inkardinirao se u Dubrovačku biskupiju (1933.), punih je 27 godina kao dijecezanski svećenik obnašao službu župnika u susjednoj Janjini. Čitav život ostao je povezan sa svetištem i iskren štovatelj Gospe Delorite. Kako se intenzivno bavio sklapanjem, jedan je od skladatelja u spomenutoj zbirci. Konačno, on je pokretao tiskanje te zbirke koju je, kako sam kaže, objavio i poklonio u znak zahvalnosti presvetoj Djevici za njezinu svetu godinu 1954. [...].²⁰ A onda isti (S. Grgat) nastav-

²⁰ Grgat, S. (2017.). *Tko je skladao himnu Gospe od Anđela u Imotskom? V: Sv. Cecilija*, G. LXXXVII/87-2017., br. 3.-4., str. 24-25.

SEL(J)AK

KOSTO

SEL(J)AK, ~~Krsta~~ Jer(nej)ko, zborovođa i skladatelj (Žiri, Slovenija, 1893. – Brezje, Slovenija, 1968.), najprije franjevac, potom svećenik Dubrovačke biskupije.

Niže razrede gimnazije završio je u Ljubljani, a kao franjevac više i bogoslovne nauke u Dubrovniku. Djelovao je do 1932. u više franjevačkih samostana (Aleksandrovo/Punat na o. Krku, Orebić, Cavtat, Kuna), do 1960. bio je župnik u Dubrovačkoj biskupiji (Blato na Korčuli i Janjina), potom se vratio u Sloveniju. Istakao se kao osnivač i voditelj crkvenih pjevačkih zborova koji su nastupali u bogoslužju i na glazbenim priredbama. Potaknut nastojanjima cecilijanskog pokreta, promicao je zborsku glazbu slovenskih i njemačkih skladatelja te priređivao pučke crkvene popijevke za zborsko pjevanje. U njegovu skladateljskom i priređivačkom opusu (broji 161 glazbenu jedinicu) poneki naslov sugerira mjesto djelovanja: "Mariji, Kraljici neba i zemlje, posvećuju hrvatski i slovenski kompozitori, izdao don Krsta Selak, župnik u Janjini na Pelješcu, 1956.", *Missae in S. Blasi i Servatoris Honorem Modos Harmoniasque (Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus, Benedictus, Agnus Dei)*, djelo nastalo u Dubrovniku, objavljeno 1958. i dr.

(Križnar, F., *Župnik ...*)

lja: „[...] za himnu Delorite isprva je odabrana pjesma pod brojem 1, koju je skladao hrvatski skladatelj i orguljaš Franjo Dugan.²¹ Međutim, nedugo poslije zamijenili su je onom pod brojem 12, slovenskog skladatelja i svećenika Matije Tomca.²² Tako je Gospino svetište u Kuni na poluo-toku Pelješcu napokon dobilo svoju himnu pod naslovom Slava Deloriti. Autor joj je, dakle, Matija Tomc.²³ (...) Tomcova himna Slava Deloriti zbog svoje jednostavnosti i pjevnosti odmah je bila prihvaćena i ubrzo postala omiljenom među pukom koji ju je rado pjevao. Premda je naslov ove himne Slava Deloriti, mnogi u Kuni i na Pelješcu naslovljuju je kao O, luči zlatna ili samo kao O, luči, prema početnim riječima Su-

²¹ ...i glazbeni teoretičar (1874.-1948.).

²² (1899.-1986.)

²³ Ali mještani Pelješca još su uvjereni da je Selak autor pjesme *Slava Deloriti*, koju pjevaju (nap. S. Grgat!).

botičevih²⁴ stihova. U našoj zbornoj literaturi jedna od najpoznatijih s tim naslovom svakako je Duganova skladba za mješoviti zbor. Dugan ju je prvotno skladao za troglasni zbor, sopran, alt, bariton uz pratnju orgulja, no poslije ju je preuredio za četveroglasni mješoviti zbor i orgulje. Subotićeva himna Slava Deloriti ima četiri kitice i pripjev. Složena je u desetercu [...].²⁵

No u svemu i uz cijeli svoj život i rad, ostao je don Kosto Selak i Slovenac. Redovito je pisao za tri najvrjednija glazbena časopisa u Ljubljani (*Crkveni glasbenik/Crkveni glazbenik*, *Pevec/Pjevač* i *Zbori/Zborovi*). O tome svjedoči bar jedan od njegovih brojnih dopisa u časopisu *Crkveni glazbenik*:²⁶

Kuna. Gosp. Uredniče! Uvjeren sam da ćete biti ljubazni i ovaj dopis opet uključiti u Vaš lijepi časopis Glazbenik (= Crkveni glazbenik). Šaljem ga s namjerom da slovenska javnost vidi kako je naša slovenska pjesma naišla na jak odziv u sunčanoj Dalmaciji. Težak je i trnovit put kojim hodam, ali imam utjehu – uspjesi su vidljivi. Do sada sam osnovao osam zborova, a Omladinski zbor u Kuni bio bi deveti. U Cavtatu sam imao najbolji zbor u Dalmaciji. Tamo smo imali četiri uspješna koncerta. Uključena je bila slovenska umjetnost uz hrvatski prijevod teksta.

U Vignju sam od 16. do 23. lipnja (1928.) imao tečaj glazbe Bajukovom²⁷ metodom. Temeljito smo naučili pjesme: Gorečih srca pozdravi (Anton Jobst), Misna br. 4 (Franc Kimovec), Srce Kraljevo (Crkveni glazbenik), Kraljica anđeoska (Alojzij Mav), Kao maslina sam (Stanko Premrl), Za goro sunce žuri, Misna br. 1, Planika (br. 1, 1. dio; fra Hugolin Sattner), O, Isus, moja sreća (Crkveni glazbenik), Skrenili smo s nebeskih cesta ...i najnovije Mari-

jina br. 4, Muči zemljo (Martin Železnik).

Sve to bilo je bez greške izvedeno. Bilo je puno ljudi i usprkos nesnosnoj vrućini, svi su pažljivo pratili pojedine točke. Interes je za slovensku glazbu neopisiv. Pjesma poskočica brzo će nestati iz svetišta i umjesto toga zvučat će prava crkvena pjesma, molitva puna dubine koja je pobožna i sadržajno duboka.

Trudim se da najnoviji biseri glazbene umjetnosti ne ostanu sakriveni i nepoznati narodima na jugu. Na tom putu pronašao sam one koji mi pomažu i podržavaju moje glazbene ambicije. Njima, kao i mojim pjevačima, neka Bog plati! A vi, glazbeni umjetnici hrabro naprijed jer ćete u duši i srcu naroda naći zasluženo priznanje i poštovanje.“ (P. Kosto Seljak).

A na kraju, uza svečanosti o 50. obljetnici don Selakove smrti i 125. obljetnici rođenja, (u Janjini, 16. lipnja 2018.), u Splitu je Franjevačka provincija Presvetog Otkupitelja, u Zborniku „Kačić“, objavila reprint don Kostove zbirke 14 HIMANA u čast Deloriti, koje su uglazbili hrvatski i slovenski skladatelji.²⁸ Lijep je to hommage ne samo don Kostu Selaku, nego više poklon zajedničkoj hrvatskoj i slovenskoj crkvenoj glazbi, a još šire zajedničkoj katoličkoj svemirskoj Crkvi.

Zaključak

Kako dugo živi glas o svećeniku, u Sloveniji jedva poznatom, k tomu još i glazbeniku, orguljašu, skladatelju, dirigentu i zborovodi don Kostu Selaku (1893.-1968.), u posljednja dva desetljeća nama to otkrivaju susjedi Hrvati. Kako i ne bi kad je „naš“ don Kosto Selak proživio i odradio veći dio svog života upravo u Hrvatskoj, u Dalmaciji: sve od svojih

²⁴ Hrvatski svećenik i književnik Nedeljko Subotić (1882.-1950.).

²⁵ Grgat, S. (2017.), isto, str. 25.

²⁶ Iz objave CG, G. 51/1928., br. 9-10, str. 156-57 (u Križnar, F. /2004./, str. 213), prevela Jana Harlović.

²⁷ (Slovenski) klasički filolog, glazbenik, odgojitelj i organizator školstva Marko Bajuk (1882.-1961.).

²⁸ Orig. izdao i poklonio u znak zahvalnosti Presvetoj Djevici za njezinu svetu godinu 1954. Kosto Selak, župnik u Janjini. Na 34. str. izašlo je svih 14 himana iz one godine u suvremenoj notografiji - računarski stavak u seriji *Glazbeni niz „Nova et vetera“* -br. 9, a priredio ih je Stipica Grgat, OFM uime (međunarodnog) *Uredničkog vijeća* (Vito Balić, Stipica Grgat, Hrvatinić Gabrijel Jurišić i Franc Križnar/odg. urednik).

Sl. 9 Crtež don Kosta Selaka, autora Stane Kosmača (Žiri, prosinac 2017.)

studijskih godina (1912.-1917.), najprije u Dubrovniku, a onda na ovim lokacijama kao župnik: kratko vrijeme (1917.-1918.) u Gradežu/Gradu u Italiji; zatim (1918.-1919.) na Trati kod Gorenjske vasi u Poljanskoj dolini (Slovenija) i poslije (1924.-1926.) opet u Hrvatskoj, u Orebiću na poluotoku Pelješcu; između godine 1926. i 1927. bio je Selak u Cavtatu, a u godinama 1927.-1932. ustalio se u Kuni; tri mjeseca boravio je i radio u Aleksandrovu (Punat na otoku Krku, 1932.); nakon toga otišao je u Blato na Korčuli, opet „samo“ tri mjeseca, a onda najduže, 27 godina (1933.-1960.), ostaje u Janjini na Pelješcu. Tu se don Kosto Selak presvukao te je, napustivši franjevački red, imenovanjem dubrovačkog biskupa 1933. postao biskupijskim svećenikom. Ovo su samo okviri u kojima je „blaga“ (umjetnička) duša sve vrijeme gorjela za umjetnost i ljepotu, najviše za glazbu. Ovdje ga posebno ističemo kao autora i izdavača *14 HIMENA* (1954.) i 6-stavčne *Misse in S. Blassi/Mise sv. Vlaha* (patrona, zapravo zaštitnika i sveca dubrovačkog, pod čijom crkvenom jurisdikcijom je don Kosto Selak najduže djelovao; 1958.). O don Selaku još uvijek nismo izrekli sve. Iako nije imao nikakve prave stručne (profesionalne skladateljske) glazbene naobrazbe, a još manje

bilo koju skladateljsku školu, on se u cijelom svom popisanom opusu (više od 160 djela)²⁹ razvio u autora, kojeg baš u ovo zadnje vrijeme otkrivaju, objavljuju i izvode baš Hrvati; više nego „njegov“ Slovenci. Hrvati, to jest oni s kojima je najduže živio i među kojima je djelovao, oni kojima je osim nekoliko iznimaka, najviše ostavio svojim glazbenim, pedagoškim i spisateljskom radom. Don Kostu Selaka spominje se svaki put u posebnim prilikama u određenim župama, osobito u Janjini i Kuni (na poluotoku Pelješcu). Za njima ne zaostaju ni oni u Dubrovniku, Splitu, Zagrebu i drugdje. Među autorima, u posljednje vrijeme, najviše su za spomenuti hrvatski kulturni, zapravo glazbeni život, „našeg“ i „njihova“ don Kosta Selaka učinili: fra Stipica Grgat, Josip degl'Ivellio, Franc Križnar (Slovenija), Vinicije B. Lupis, Antonija Prišlič, Rina Tomelić, Nina Vodopić, Sanja Žaja Vrbica i dr. (uglavnom Hrvati ili Hrvatice).

U Sloveniji su u ovo vrijeme, kad već ističemo uspjehe Hrvata u osvrtu na život i rad don Kosta Selaka, objavljena samo dva rada iz toga područja.³⁰ Zato se

²⁹ Križnar, F. (2004.), str. 224.

³⁰ Križnar F., nap. 1 i Križnar, F., (2017). *Don Kosta, nov prispevek k njegovu bio-bliografiji/Don Kosta*

Sl. 10 Naslovna stranica 14 HIMANA (Split, 2018.)

opravdano pitamo što uza sve ove svečanosti na tu temu rade Slovenci i Žirovci? Mnogo manje ili gotovo ništa! Samo toliko da doznamo za ove obljetnice, 50. obljetnicu Selakove smrti i 125. obljetnicu rođenja (2018.). Poslije svega ostaje spomen na ovog „našeg“ svećenika i glazbenika don Kostu (Jer/nej/ka / Sel/j/aka), kao i na njegovih više od 160 glazbenih djela u ostavštini.

Bibliografija:

Arhivski izvori

Leksikon hrvatske crkvene glazbe. Zagreb: Izdavačka kuća MERIDIJANI, 2011.

14 *HIMEN u čast Deloriti*. Uglazbili hrvatski i slovenski skladatelji. Objavio i u znak zahvalnosti presvetoj Djevici za njezinu svetu godinu 1954. darovao Kosto Selak, župnik u Janjini. Opolografirao Franc Pintar - Ljubljana. Orig. čuva *Orglarska šola* u Ljubljani, 20 str. (Ur. fra Stipica Grgat i Franc Križnar). 14 *HIMANA u čast Gospi Deloriti*, uglazbili hrvatski i slovenski skladatelji. Objavio i poklonio u znak zahvalnosti presvetoj Djevici za njezinu svetu godinu 1954. Kosto Selak, župnik u Janjini. Svih 14 *himana* iz one godine u suvremenoj notografiji - kompjutorski stavak u seriji *Glazbeni niz „Nova et vetera“* – br. 9 priredio Stipica Grgat, OFM u ime (međunarodnog) *Uredničkog vijeća* (Vito Balić, Stipica Grgat, Hrvatinić Gabrijel Jurišić i Franc Križnar/odg. urednik), 34 str.

Informatori:

Dubrovačka biskupija

Fra Stipica Grgat, Split

Josip degl' Ivellio, Zagreb

Selak, noviji doprinos njegovoj bio-bibliografiji. Žirovski duhovnik in glasbenik don Kosta Selak v delih hrvaških avtorjev v zadnjem desetletjem in pred 50. obletnico njegove smrti (2018.)/Žirovski svećenik i glazbenik don Kosta Selak u djelima hrvatskih autora u posljednjem desetljeću i pred 50. godišnjicu njegove smrti (2018.). V: Žirovski občasnik, 47/2017., str. 108-116.

Vinicije B. Lupis, Dubrovnik

Don Marko Stanić, Orebić

Rina Tomelić, Kuna

Nina Vodopić, Kuna

Zavod za povijesne znanosti HAZU-a, Dubrovnik

Sanja Žaja Vrbica, Dubrovnik

Literatura:

Grgat, fra Stipica: *Tko je skladao himnu Gospe od Anđela? V: Grad na gori*, list župe sv.

Frane - Imotski, 39/2017., srpanj 2017., br. 1, str. 8-15 (Franjevački samostan, Imotski).

Grgat, fra Stipica: *Tko je skladao himnu Gospe od Anđela u Imotskom? V: Sv. Cecilija*, god. XXXVIII, Zagreb 2017. Broj 3-4, str. 23-29.

Degl' Ivellio, Josip: *In honorem sancti Blasii/Svetom Vlahu u čast: himne, mise i ostale skladbe u čast svetog Parca, zaštitnika Dubrovačke biskupije i grada Dubrovnika*.

Zagreb: *Župa Velike Gospe Dubrovnik in Dubrovačka biskupija*, 2010.

Križnar, Franc: *Župnik in glasbenik Don Kosto (Jer/nej/ko) SEL/J/AK*. *Loški razgledi*, 51/2004. Škofja Loka: *Muzejsko društvo*, 2005., str. 207-248.

Križnar, Franc: *Don Kosta, nov prispevek k njegovi bibliografiji/Don Kosto Selak, noviji doprinos ka njegovoj bio- bibliografiji. Žirovski duhovnik in glasbenik don Kosta Selak v delih hrvaških avtorjev v zadnjem desetletjem in pred 50. obletnico njegove smrti (2018.)/Žirovski svećenik i glazbenik Don Kosta Selak u djelima hrvatskih autora u zadnjem desetljeću i ispred 50. godišnjice njegove smrti (2018.). V: Žirovski občasnik, 47/2017., str. 108-116. (Tomelić, Rina). *Naš – vaš don Kosto Selak, Zvona Delorite Velike Gospe*. Kuna: *Glasilu župe Uznesenja Marijina*, Kuna, Godina XXI./21., 2017., br. 62, str. 21-29.*

Lupis, Vinicije, B. i Sanja Žaja Vrbica. *Dubrovačka arhadija Gabrijela Jurkića. Anali Dubrovnika*. 54/2, 2016. Dubrovnik, str. 371-384.

Zvona Delorite Velike Gospe. Kuna: *Glasilu župe Uznesenja Marijina*, Kuna, Godina XVII./2013., br. 49.

Zvona Delorite Velike Gospe. Kuna: *Glasilu župe Uznesenja Marijina*, Godina XX./20., 2016., br. 58.

Web-stranice - elektronski izvori:

<https://www.janjina.hr/zcg.php> (pristupljeno 1. 7. 2017.)

<http://www.laudato.hr/Glazbena-scena/Sveci-i-glazba/Sveti-Vlaho-u-glazbi.aspx> (pristupljeno 1. 7. 2017.)